

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 387

ט"ו אייר
תשפ"ו

פרשת אמור

דרך חיים

עומד אחרינו. ולכך הוא אומר "משגיח מן החלונות" (שיר השירים ב ט) - מבין כתפותיהם של כהנים. "מציץ מן החרכים" - מבין אצבעותיהם של כהנים". טעם הדבר הוא מה שעם ישראל חפצים להתברך מהקב"ה ולא מהכהנים עצמם, בשל כך משרה הקב"ה שכינתו וברכתו על הכהנים המברכים. בעצם ברכת הכהנים היא ברכתו של הקב"ה בעצמו, שמברך את עמו ישראל באהבה. מכאן שהלשון "לברך את עמו ישראל באהבה" היא אהבת הכהנים לישראל ואהבת הקב"ה לישראל. דווקא האהבה של הקב"ה לישראל דרך הכהנים היא זו שנותנת את הברכות - "יברכך", "יאר ה'", "ישא ה'". הכהנים במהותם אוהבים הם, כפי שנאמר "מתלמידיו של אהרון...". לכן כל ברכותיהם נעשות מתוך אהבה, ובשל כך כהן שלא אוהב פסול מלברך. ממילא, הציווי המוטל על עם ישראל לזכות להיות "ממלכת כהנים", הוא הציווי להתמלא אהבה לכל, לבנות בליבנו את רגש האחדות, כך שעצמותנו וליבנו יתמלאו באחדות אמיתית. בזה אנו נותנים מקום אמיתי למה ש"ישראל חד הוא". בשל כך אהרון הכהן נקרא 'שושבינא דמטרונא', עניינו להעלות את עם ישראל מלמטה למעלה, והקב"ה מצידו מגיע אלינו ממרום שבתו, וביחד אנו נפגשים ונהיים לאחד.

שבת שלום!

בזרנו של ר' אריה

ב אחד הדיונים בישיבת מועצת עיריית ירושלים התווכחו החברים על ציטוטו המדויק של פסוק מן המקרא. הוציא אברהם אקסלרוד ז"ל, סגן ראש העיר, ספר 'תהלים' זעיר מכיסו והוכיח את צדקתו. ביקש חבר המועצה דוד כהן כי יתן לו ספר זה במתנה. "על ספר תהלים מיניאטורי זה לא אוותר לעולם, אני נוצרהו כבבת עיני ונושאו עמי תמיד", אמר. "על שום

" אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו" (ויקרא כא א). התורה מורה לנו טרם מתן תורה - "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט ו), וכן מורה לנו הלל: "הוי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות א יב). מכאן אנו למדים כי עם ישראל מצווה להיות עם הנוהג כמנהגם של הכהנים, ומכאן שפרשתנו, פרשת הכהנים, היא פרשה המופנית לכלל ישראל. כפי שמורה לנו הרמב"ם (הלכות שמיטה ויובל יג יג): "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קודש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעה"ז דבר המספיק לו, כמו שזכה לכהנים ללזים...". מכאן שהמשך הכתוב "לנפש לא יטמא" נוגע לכל הבא להתקדש.

שימת לב מיוחדת ראויה לעניין ברכת הכהנים. הכהנים המברכים את העם מצווים לברך דווקא באהבה, כפי שנאמר בנוסח הברכה "לברך את עמו ישראל באהבה". בעוד שאת כל המצוות אנו עושים בדחילו ורחימו, באהבה וביראה, למצות הכהנים יש עניין להיעשות דווקא באהבה.

וכמו שכותב הזוהר (פרשת נשא) על כהן אחד שהיה לו שונא, ובגלל שהברכה שלו נאמרה שלא באהבה קרה אסון. וכן מובא הדבר להלכה (מגן אברהם קכח ס"ק יח).

ויש להתבונן מדוע דווקא הברכה צריכה להיעשות באהבה, הלא ישנן מצוות כהונה נוספות, כקבלת מתנות כהונה, ובהן לא מצינו את הדגש לאהבה בדווקא. אומר המדרש (במדבר רבה יא, ב) "אמר להם הקב"ה: אף על פי שאמרתי לכהנים שיהיו מברכים אתכם עמהם, אני עומד ומברך אתכם. לפיכך הכהנים פורשים את כפיהם, לומר שהקב"ה

מכאן נחלקו המנהגים האם צריך שהחלאקה יהיה סביב יום הולדת שלוש, עד שכתבו הפוסקים שילד שנמצא בתוך ג' חודשים ליום הולדתו יעשו לו חלאקה, או שהדימוי לערלה הוא דימוי גמור ואין לעשות כלל חלאקה אלא לילד שכבר עבר את גיל שלוש. נהגו לשקול את השערות שמורידים בחלאקה ולתת כנגדם את שווי הזהב של משקלם למוסדות לימוד תורה. יש שנהגו אף לחרוט/לכתוב על ביצה קשה את הפסוק "ויאמר אלי בן אדם בטנך תאכל ומעיך תמלא את המגילה הזאת אשר אני נותן אליך ואכלה ותהי בפי כדבש למתוק" ולתת לילד לקרוא את הפסוק ולאכלו. וכן לקרוא את האל"ף-בי"ת וללקק מהאותיות דבש לקיים "המתוקים מדבש ונופת צופים".

שו"ת עם הרב חיים איזלס

שאלה: מה מברכים בברכה הראשונה והאחרונה על מציצת ענב?

תשובה: הרעק"א (סי' רב) כתב בשם הפר"ח שמברכים 'בורא פרי העץ', ואם מצץ 'כזית' מברך מעין שלוש לברכה אחרונה. ורבים טעו בזה והבינו שהכוונה למוצץ ענב כפשוטו, אך אין זו כוונת רעק"א. כי הבן איש חי (הובא גם בכה"ח) ביאר שכוונת הפר"ח הוא כשהכניס את הענב לפה ולאחר מכן ירק את קליפתו. אבל אם אכן מצץ את הפרי בלבד בשעה שהיה הפרי חוץ לפה - ברכתו 'שהכל נהיה בדברו'.

שאלה: האם מותר לשתות מיץ שסחטנו על גבי סלט בשבת ונשאר בקערה לאחר סיום אכילתו?

תשובה: מיץ שנשאר בקערה מותר בשתיה. שכן גם סחיטה על גבי סלט מותרת, ולכן הנשאר מותר בשתיה לכתחילה, משום שאנו רואים את המשקים הללו כ'אוכל' ולא כ'משקה', משום שניתן ישירות לתוך 'אוכל'. לכן גם אם נשארו בפני עצמם נשאר עליהם שם זה.

שאלה: האם מותר להזיז את הסיר שמונח על גבי טס המתכת (בלעך) שמעל האש כך שהסיר יהיה מעל הלהבה ממש?

תשובה: מותר, משום שכל הטס נחשב מעל האש, כפסק האגרו"מ (ח"א סי' סא), הגר"ש (שבות יצחק - שהיה), וצדדי ההיקל העולים מדיון הגר"ש בנושא (מנח"ש ח"ב סי' לד).

מה?". "הוא ניתן לי במתנה על ידי ר' אריה, והרי הוא הרבי שהחזיר לי משוש חיי בעולם הזה, והביאני מן הסתם גם לחיי העולם הבא".
ואכן לא שכח מר אקסלרוד לרשום בצוואתו לבניו שהיה זה ר' אריה "שהחזירני ליהדות, ובזכותו התחלתי להניח תפילין מדי יום ביומו, ולסור לבית הכנסת לשיעורי היוםי בתלמוד".
(איש צדיק היה עמ' 198-199)

הלכה ומנהג

עומדים אנו לפני ל"ג בעומר שיחול ביום שלישי. יום זה בו על פי המסורת פסקו תלמידי ר' עקיבא למות (לרוב הדעות), וכפי שקיבלנו במסורת הוא יום ההילולא של רשב"י זי"ע.

ישנם מנהגים שונים עד מתי לנהוג באבלות; יש שנהגו את דיני האבילות עד ל"ד בעומר בבוקר, וכך הוא מנהג בני ספרד. ויש שנהגו באבלות עד ל"ג בעומר בבוקר, וכך הוא מנהג רבים מבני אשכנז, ויש שנהגו עד כניסת ל"ג בעומר. יש שהחמירו והתירו רק ביום ל"ג בעומר עצמו והמשיכו במנהגי האבלות עד ראש חודש סיון. וכל אחד יעשה כמנהג אבותיו, שהעיקר לתת אל הלב מה סיבת האבילות - שלא נהגו כבוד זה בזה ולהתייחס בסבר פנים יפות ובכבוד הראוי לכל אדם.

אין מסתפרים בימי הספירה כחלק ממנהגי האבלות, וממילא פוסק מנהג זה עם תום מנהגי האבלות. אלא שהנוהגים עפ"י הקבלה לא מסתפרים עד חג השבועות, וטעמם משום שאלו "ימי דין התלויים בשערות". אמנם לנשים וקטנים מותר להסתפר בשעת הצורך. כמו כן מותר לגבר לסדר את שפמו. אסור לנער קודם בר המצווה שלו להסתפר לרגל המאורע, אלא אם שערותיו ארוכות באופן שביים בר המצווה לא יוכל להניח את התפילין במקום הראוי להן. הנהוג כמנהג המקובלים שרוצה לחזור בו ממנהגו צריך לעשות התרת נדרים, וכמובן שכל מנהג המקובלים הוא דווקא לגדולים אבל אין להחמיר לילדים בכך, והראייה ממה שרשב"י עצמו הלך עם בנו למירון בל"ג בעומר ועשה לו שם את התגלחת ('חלאקה'). אך כאמור אין טעם המנהג משום אבלות, ולכן גם לדעתו אין איסור בנישואין וכדומה מתום ימי האבלות. ויש מי שהחמיר בזה (דברי יואל א כו, הלכה ומנהג ב רכב).

נוהגים לעשות חלאקה במירון לילדים שחל להם יום הולדת שלוש, כפי שנהג האר"י הקדוש (שער הכוונות דף פז). בסיס מנהג זה מבוסס על דברי המדרש ילקוט שמעוני שמשווה את הילד לאילן, שבמשך ג' שנים ערל ואין להשתמש בו ובשנה הרביעית "קודש הילולים".

